

Er zijn taalkwesties waarover heel verschillend kan worden gedacht. Taalkundige Frank Jansen behandelt iedere maand zo'n kwestie, en nodigt iedereen uit te reageren.

Foto: Fred

Paul de Leeuw

De Nederlander mag dan in het buitenland al van oudsher bekendstaan om zijn botheid, de laatste decennia is het zó erg geworden dat het zelfs onszelf opvalt. Geen wonder dat de politiek roept om een beschavingsoffensief. Of dat zal lukken is de vraag, zolang luidruchtige, eigen-dunkelijke en ontremde televisiepresentatoren als Paul de Leeuw en Gordon het verkeerde voorbeeld geven. Is het niet gewenst dat dergelijke presentatoren zich bewust worden van hun voorbeeldfunctie en zich beleefder gaan gedragen?

VOORSTANDER

Geen moment stil kunnen zitten of je mond kunnen houden, alles zeggen wat je voor de mond komt, nul komma nul zelfkritiek, vooral niet ten aanzien van je eigen humoristische talent, via een egoïstische U-bocht alle onderwerpen naar jezelf toe halen. Zulke eigenschappen bezorgden je vroeger een geduchte handicap, nu kun je er zo mee aan de slag bij de televisie. Niks niet met twee woorden spreken en correcte aanspreek-

Moeten tv-presentatoren zich beleefder gedragen?

vormen, niks niet wachten tot iemand antwoord geeft als je hem een vraag hebt gesteld, en om een mislukte grap zelf beginnen te bulderen, in plaats van hem toch maar niet te maken.

Het kan niet anders of de toeschouwers die dit avond aan avond aanschouwen, denken dat het de norm is, en converseren in het dagelijks leven even hornerig. Of misschien doen ze het nóg erger, omdat ze het talent missen om zich onkwetsbaar te maken door af en toe het middel van zelfspot in te zetten. Dag aan dag, avond aan avond, bladert het publiek in een catalogus van onbeleefdheid. Daar kunnen opvoeders, politici en leraren met hun lessen in wellevendheid natuurlijk niet tegen opboksen. Het is daarom de hoogste tijd dat televisiepresentatoren aangesproken worden op hun onbeleefde gedrag.

TEGENSTANDER

Waar het om het echt uitwisselen van opinies gaat, beschikken de omroepen over zorgvuldige presentatoren, die als klassieke gastheren hun best doen om alle gasten aan hun conversationele trekken te laten komen, en over voldoende gezag beschikken om eventuele minder welopgevoede gasten de mond te snoeren. Andere soorten programma's, zoals die van De Leeuw, kunnen we beter beschouwen als circusnummers, met de presentator als spreekstalmeester, dompteur en hansworst ineen, die bovendien beseft dat hij vóór alles moet blijven bewegen, in ieder geval met zijn mond.

Zo gauw De Leeuw normaal zou doen, percoleren de kijkcijfers in benedenwaartse zin, en wordt hij vervangen door een gretige griezel van GeenStijl. Daar komt bij: televisieprogramma's zijn het leven niet. Het publiek weet dat, en zal beslist niet proberen de conversatiestijl in het dagelijks leven over te nemen. Opvoeders, politici en leerkrachten moeten gewoon zelf beter hun best doen.

Wat vindt u ervan?
Moeten tv-presentatoren zich beleefder gedragen?

Geef voor 16 maart 2009 uw mening op onze website: www.onzetaal.nl/homofkuit. Of stuur een briefkaart met 'Tv-presentatoren moeten zich beleefder gedragen' of 'Tv-presentatoren hoeven zich niet beleefder te gedragen' naar de redactie van *Onze Taal*, Raamweg 1a, 2596 HL Den Haag. In de volgende aflevering de uitslag.

Uitslag vorige stemming

Een loonsverlaging voor schrijvende ambtenaren? De meningen zijn dit keer verdeeld: 108 mensen (59%) zijn er voorstander van, 76 tegenstander (41%). Uit de reacties op het internetforum blijkt dat de tegenstanders zich vooral keren tegen het type straf. Sommigen menen dat die onuitvoerbaar is, anderen vinden de straf te zwaar, weer anderen willen dat de chef van de briefverknoeier een douw krijgt, en een enkeling merkt terecht op dat een verarmde ambtenaar niet beter gaat schrijven – en stelt vervolgens ontslag voor als alternatief.

Veel mensen doen nuttige voorstellen voor verbetering van de teksten. Een daarvan is direct uitvoerbaar: benoem een klein comité van collega's die hun sporen verdiend hebben met duidelijk schrijven en laat telkens een van hen de uitgaande brieven controleren. Weersta de verleiding om ook chefs in die comités toe te laten.

Antwoorden Taalttest (zie bladzijde 60)

A. Spelling

1. a. abces
2. c. acupunctuur
3. c. patates frites (a. mag van het Witte Boekje ook)
4. b. socializen
5. b. tagliatelle

B. Woordenschat

1. b. korte broek

2. b. ongegrond

3. c. slons
4. a. aanroepen (nl. van een schip op zee)

C. Zoek de fouten

1. *uitzag, dirndljurk, voortschreed, komma na voortschreed*
2. *promiscue, dat hellewicht, voorgeborchte*

D. Extra

Antwoord b. is goed. Volgens het *Etymologisch woordenboek van het Nederlands* gaat *carnaval* uiteindelijk terug op het middeleeuws-Latijnse *carne levare* ('wegnemen van het vlees'), omdat met carnaval de vleesloze vastentijd begon.